

LA ACADEMIA CALASANCIA

Fundada en 1891 por el Rdmo. P. Eduardo Llanas, Sch. P.

Órgano de la Federación de entidades post-escolares calasancias

---

Barcelona, Septiembre 1923

Año XXXII N.º 774

HOJAS DE UN BREVIARIO

MONTAÑESA

EL vaivén de las circunstancias de la vida nos ha transportado en los últimos días estivales a la montaña. La influencia de los horizontes desempeña en la vida del hombre un papel más importante del que ordinariamente se cree. La patria va plasmando nuestra existencia: ofrece como alimento cotidiano de nuestros sentidos sus paisajes y rumores, su luz y sus sombras. Con lo que vemos constantemente se elaboran las modalidades de nuestro pensamiento y los recuerdos del corazón; lo aspiramos por todos nuestros poros y con ello vamos moldeando nuestro ser.

La relación del hombre con lo que le rodea es una ley providencial. Siendo nosotros el alma del mundo, al diseminarnos por la superficie de la tierra, recogemos de cada montaña, de cada valle, de cada río una voz distinta y vamos componiendo mentalmente lo que San Agustín llamaba *El poema de Dios*. «En la soledad—decía el insigne Doctor de Claraval—el aire es más puro, el cielo más abierto, Dios se comunica más familiarmente.»

BASILIO

ACOTACIONES DEL MES

La Iglesia y el milagro La Congregación Romana del Santo Oficio ha publicado un decreto que ha tenido mucha resonancia en Italia. En el convento de *San Giovanni Rotondo*, de la diócesis de Joggia (amplia) un religioso capuchino, el P. Pío de Pietralcina era tenido en toda la comarca en extraordinaria reputación de santidad. Tenía, según decían, los estigmas y se le atribuían numerosos y estupendos milagros.

El convento donde residía era término de continuas peregrinaciones. Reinaba una gran efervescencia en todas las poblaciones vecinas. Queriendo la autoridad eclesiástica, para concluir con esta agitación, alejar al P. Pío y enviarlo a otro destino, se opuso violentamente el pueblo. Habiendo tenido eco en Roma actos recientes, la Congregación del Santo Oficio recibió del Papa el encargo de proceder a una minuciosa y concienzuda averiguación. Esta ha durado varios meses y resultado de la misma ha sido un decreto en el que declara el Santo Oficio que los pretendidos hechos milagrosos atribuidos al P. Pío, no tienen absolutamente nada de sobrenatural y exhorta a los fieles a que se conformen con esta decisión de la autoridad suprema.

Buen argumento ofrecido a la consideración de aquellos que dicen que la Iglesia favorece y abusa de la credulidad pública.

La civilización católica El eminente escritor Dr. O'Hagan refutando la obligación de que la Iglesia Católica no tiene influencia en la civilización y moralidad de los pueblos, acude a la estadística, y demuestra con la elocuencia de los números: 1º, que tres naciones católicas, España, Austria e Italia, son las que tienen el tanto por ciento más alto de notabilidad, esto es, 38, 36 y 33 por mil, mientras que el Estado protestante de Hontorio sólo alcanza el 22; 2º, que en España apenas se registran suicidios, al paso que Inglaterra tiene el doble de Italia y Dinamarca protestante seis veces más; y 3º, que en el terreno de la instrucción la calmada España nada tiene que envidiar a las demás naciones, pues cuenta con un escolar por cada ocho habitantes, mientras que Inglaterra tiene uno por 7'45. En España hay un estudiante universitario por cada 890 habitantes, en Italia uno por 1.333.

Congreso de Pediatría A principios de este mes se ha celebrado en San Sebastián siendo muy notables los trabajos del Catedrático de Higiene de la Facultad de Medicina Dr. Antonio Serrat, del insigne orador Don Victor Pradera y del Rmo. P. Zacarías Martínez, Obispo de Vitoria. Hizo notar este sabio Prelado que entre tantos temas de higiene y terapéutica infantil no se diera la debida importancia a los referentes al alma del niño. Y también fué omisión lamentable que después de mortalidad infantil, desarrollo infantil, enseñanza racional e integral infantil y otros estudios por este tenor no se hablara de proteger a la familia del niño para que a su vez pueda ser realmente protectora. Todas las conclusiones favorecen más bien el desarrollo físico que el moral del niño, pero las encontramos perfectamente aceptables, pero cuanto se haga fuera de la familia será remedio de poca eficacia y resultará una protección incompleta. La vida entera del niño gira alrededor de sus padres. Sean éstos sanos y estén debidamente preparados para la augusta misión de formar el alma de sus hijos, y se habrá dado un gran avance en cuestiones de Pediatría.

En España nada se ha legislado en favor de las fami-

lias de numerosa prole. Urge la protección del Estado a los padres de las clases media y pobre, disminuyendo los gravámenes en proporción al número de hijos que den a la patria; cédula, inquilinato, contribuciones de todas clases, matrículas en la enseñanza, etc, etc., facilitándoles el modo de vivir. Como recompensa, no como gracia. En otros países la acción protectora oficial llega hasta a los viajes. Las Compañías de ferrocarriles tienen tarifas muy rebajadas para familias: por cada hijo se descuenta un 10 por 100, por lo menos, y se puede llegar hasta el 60. En Bélgica el Rey es padrino del séptimo hijo que nace y disfrutan él y su familia de notables privilegios y exenciones.

El Delegado del Papa en China Pekin, capital de China desde mucho antes de que existiese Roma, acaba de recibir honrosamente al Delegado de Su Santidad en medio de un fervor extraordinario manifestado en solemnes funciones religiosas. No faltaron las autoridades civiles con el Presidente de la República a la cabeza. Y no sólo en Pekin, sino en todas las ciudades por dando pasó el Delegado, las autoridades civiles y militares se apresuraron a ofrecerle sus respetos, y en su persona, honraron al Sumo Pontífice. La audiencia celebrada con el Presidente de la República, Si-Yuen-Kong, se verificó en uno de los hermosos y ricos salones del antiguo palacio imperial. El Delegado fué recibido junto con el Coadjutor del Vicario Apostólico, con el Vicario General y el Procurador de las Misiones de Pekin, Asistieron a la recepción los representantes de las naciones extranjeras, resultando la entrevista con el Presidente solemne y cordial.

E. R.

LA PEDAGOGÍA CALASANCIA Y EL NIÑO

Primera parte. — La ciencia pedagógica recibe toda su fuerza y valor del análisis psicológico.

Segunda parte. — Psicología del niño.

Tercera parte. — Pedagogía de la vida, o sea, Pedagogía Calasancia.

1.ª PARTE

1) Cuando el espíritu pensador se detiene a veces ante los umbrales de una ciencia abstracta y árida sin aplicaciones aparentes de ningún género al orden práctico, y la estudia, y medita, y analiza, casi sin querer siente ya, en sus adentros, la impresión de estremecimientos inenarrables al pensar que podría influir con sus soluciones, — si fuese posible hallarlas —, en el bienestar de sus semejantes, acreedores, por cierto, al mayor respeto y veneración... ¿Qué ha de sucederle, pues, si el objeto del estudio es de naturaleza compleja, pero vital; de un orden llano, desde el primer punto de vista, mas de una trascendencia práctica incalculable por poco que se medite en él; de una sencillez pasmosa para la mayoría de cuantos lo tratan, pero de una profundidad y exhuberancia incomprensibles, en virtud de cambiantes y vislumbres, de matices, de aspectos y de pormenores que si bien se complacen en esfumarse, en algunas ocasiones, hasta la región de lo sub-consciente, forman un tejido de riquísimas y sabrosas verdades, que realzan el todo, motivo de sus disquisiciones?...

Para el espíritu sagaz y observador truécense los entusiasmos platónicos en sobresaltos inenarrables que llegan incluso a un estado espasmódico, capaz de impedir toda apreciación imparcial, serena y sosegada, de no acudir presto, a su auxilio, la virtualidad reflexiva de la razón... No obstante a pesar de esos obstáculos subjetivos y sentimentales, que se amontonan, y agigantan, y dificultan la magna y fructífera labor, el alma del verdadero y desapasionado pensador nota cómo, trabajando y venciendo, sus alientos creen en la misma medida que aumentan y arrecian los contratiempos. Cúmplase la ley de la reversibilidad de las fuerzas anímicas, en virtud de la cual bástale al espíritu el estímulo de querer obrar para que luego, inconscientemente, fluyan las ideas cada vez más vívidas e intensas, y propendan —según Spencer— al acto, encargándose éste de comunicar, debidamente, nuevas y vigorosas fuerzas a la vitalidad del resorte anímico...

Indagar, desenvolver y subdividir las cuestiones hasta sus más insignificantes puntos de vista es la norma general del espíritu humano, de suyo limitado, y que no puede abarcar en síntesis maravillosa y en una idea única —como la suprema Deidad— todo cuanto se le ofrece a sus investigaciones. —Este esfuerzo analítico no le es perjudicial, muy al contrario, robustece y reanima energías latentes, las pone en tensión y las lleva al terreno de la efectividad. Así como por simpatía vibran las cuerdas de áurea arpa o se estremecen finísimos y tersos cristales al percibir las notas que emergen de ajustado y divino instrumento; así, también, el espíritu con suma facilidad, y sin el menor esfuerzo y con el máximo de rendimiento, vibra, con afecto, al experimentar el eco cadencioso y rítmico del llamamiento de la verdad... Y dulcemente mecido por tan májico acentos, desmenuza, dislacera y reduce hasta el sumo de sencillez las afirmaciones más intrincadas e inaccesibles.

He ahí, pues, por qué al tratarse del estudio del niño; del ser aún envuelto en las tenebrosidades de la ignorancia y aherrrojado por las férreas cadenas de la materia soez

y degradada...; por qué al exponer leyes, fijar normas, deducir consecuencias, y, sobre todo, prefijar preceptos que cooperen al desarrollo integral y armónico del rey de la naturaleza, verdadera concreción de todas las maravillas de la materia y de las bellezas de un espíritu inmortal que siente la ardiente y profunda aspiración del más allá; la pasión generosa de lo eterno, y experimenta esa llama anhelante de la subjetividad; he ahí, por qué el entendimiento gusta tanto de ahondar en la cuestión y no rehuye las reconditeces obstaculizadoras.

* * *

La seudo ciencia de la Pedagogía materialista es muy halagadora para el alma del que no cree, del que se ha alejado del camino de la verdad; del que ha cerrado los ojos del espíritu a la Luz increada, que ilumina a cuantos les cabe la dicha de vivir sin cerrar los ojos a sus fúlgidos destellos. Al negar las dificultades intrínsecas,—en virtud del fenomenismo—, resulta el medio más adecuado para el logro de planes arteros y maquiavélicos y para la consecución del indiferentismo más lastimero. De esta suerte, lógrase la ignorancia voluntaria acerca de todas las verdades inconcusas, ciertas y abstractas, no sujetas al vaivén efímero de las circunstancias; y aún más se alcanza el desconocimiento integral de las sustancias, alimento indiscutible,—a pesar de los pesares—, del alma inmortal y libre, verdadero germen que pugna por deshacerse de cuantas trabas y lazos se le tiendan, y que huye de las antinomias, y anhela la posesión de los «noumenos», y muy mucho quiere el contacto con experiencias vividas y sometidas al influjo de la razón. La frase gráfica del Rey Profeta *noluit intelligere ut bene ageret*, cuadra, a las mil maravillas, a las enseñanzas que se desprenden de la escuela anti-analítica, que sólo admite experimentaciones parciales, y que se detiene ante la materia y no se atreve a franquear los umbrales del recinto donde impera una realidad viviente, objeto del aná-

lisis más meticoloso y concienzudo. «Ignoramus et ignorabimus» vociferan, a voz en cuello, los corifeos de la Pedagogía experimental truncada, los causantes de una ignorancia crasa y supina, que conduce al atolladero y mutila al niño, fin verdadero de sus indagaciones...

En cambio al que siente dentro de sí el acicate del más aquilatado sentimentalismo, al que no se deja dominar por prejuicios «a priori» y afirmaciones harto gratuitas, al que, en fin, pretende dar con el meollo de la cuestión, llevado como de la mano por el mágico incentivo del deseo de hacerse con la verdad omnímoda, a éste, sí, no le arredran las dificultades.—Sabe, por experiencia, cómo lo mejor y lo más jugoso no están a la vista, y, cual al individuo simbólico de la fábula, no le satisface la apariencia vistosa de la fruta, sino que hincan el diente en la corteza agraz, y tras un esfuerzo molesto, encuentra cuanto apetecía: una dulzura que, con creces, le paga, el trabajo invertido.

El verdadero y sano pedagogo es, pues, amigo de la luz, y de la luz fúlgida y esplendente. El alma sedienta de efusiones inenarrables, que confinan con los goces divinos,—según expresión de Caro—, se arma con el escudo de la paciencia, y se cala el yelmo de la sinceridad, que le proteja de las vejaciones farisáicas de ciertos pensadores, se reviste de la coraza de la honradez, protectora de los dardos ponzoñosos que las fementidas ciencias del racionalismo y del empirismo suelen arrojar contra sus víctimas, y, enristrando la lanza del análisis penetra en las interioridades del recinto, por antonomasia, inviolable. En la mansión donde reina Dios, en el huerto cerrado, donde viven, y crecen, y se desarrollan, y adquieren lozanía las actividades superiores, sienta sus reales y emprende su tarea indagatoria y escudriñadora, su labor detenida, exacta y precisa, no sin haber rendido antes, pleito homenaje al Autor de tan excelsa, perfecta y divina maquinaria.

Adolfo ROGER

(Continuará)

LA TRAGEDIA DE LES ESCOLES

ALS POBLES RURALS

ANANT per aquets mons de Déu, quantes i quantes vegades he trovat per un corriol de bosc o per un camí carreter, aixecant una polsaguera que ni un remat, una colla de xabals i mocetes de les masies veïnes que anaven cap a estudi o costura. La majoria es porten el dinar en una cistella, que els hi guardarà fins a mig dia una veïna o be un parent o el meteix senyor mestre. — Pobra canalla! — he pensat. Porten ja una hora de camí o dues, i al vespre en faran altres tantes per a tornar a casa.

L'hivern passat, vaig treballar, fent uns estudis, per una carretera del Penedés. A la mateixa hora, tots els dies i amb una exactitud matemàtica, quasi, passava una colla d'uns quinze o vint, entre nois i noies. Al davant hi anaven les noies, donant la ma als menuts, i al darrera, tot fent l'home, seguien els mes granats. Un matí vàrem anar més tart del costum al treball, per raons que no està pas gaire be confessar, i vaig dir al tartaner que ens menava el carruatge: — Aquella canalla avui ja deuen haver passat. — Ca! No ho cregui. Sont molt llestos. Veurà com els trobarem asseguts al pont, esperant que hi passem. Els tinc molt ben acostumats. La varen apendre tot seguit l'hora del meu retorn de tots els dies i esperen que jo passi per a que els hi porti les noies i els mes petits.

Tal com ens havia predit el tartaner, a un quilòmetre més enllà hi havia asseguts a la barana del pont d'una riera, aquella mainada, que al veure'ens llençaren tots ells un «ara» d'impaciència. Aquella volior de muixonets brincaren del llur saltador de pedra i varen corre un bon troç darrera la tartana, movent una gran cridoria.

Per la pagesia és un greu problema el de l'ensenyament dels infants i és per això que hi ha tants analfabets. Quan son menuts, que quasi no's tenen, ja comencen ajudar als pares en les feines del camp, si son nois, i si son noies, entre breçar el menut i cuidar les bestioles del corral, passen els primers anys i casi els segons, sense anar a aprendre de lletra i si no s'imposa el bon criteri del pare o de la mare, segons les famílies, o d'algún parent, aquella canalla arriben a grans i son uns rucs. Son massa egoïstes els pagesos. La manca de braços a la masia és un factor força influent. El guany d'un moço si poden fer-lo afanyar als fills, al cap de l'any representa vint o trenta duros, que fan de bon estalviar, i una boca menys a taula. Aquest meteix egoïsme fa que vegi el camí, que mena a la vila, més llunyà i que hi vegi més perills. Aquella riera que deuen passar tantes vegades, la bassa del molí de més avall, la carretera, on l'autómnibus de la Companyia corre com un mal esperit... —Vaja, es diuen ells. —Tan mateix, podem esperar l'any vinent, que el menut tindrà més enteniment i hi aniran tots plegats. Pero l'any vinent surt un estorp. Una mala anyada i cal estalviar, o un nou nat i... —Deixem-ho per l'any vinent, es tornen a dir, tenint aixís una excusa per enganyar-se ells meteixos.

Les escoles rurals i algunes de ciutadanes, moltes vegades fan llàstima i basarda a l'hora. Sense condicions ni de cap mena. Sense higiene. Ni hi ha que semblen estables. Locals foscos i humits. Les parets molts cops pintades amb colors foscos i amb arrambadors de color de xacolata i plens de cenefes d'un gust molt estantiç. La taula, els escons i bancs; totes les fustes i fins si hi ha columnes, tot va pintat de negre, per que diuen, que han sentit a dir,

que és més sofert. Quina engunia no fa una escola amb semblant faisó! Perque no emblanquinar-les les parets i deixar les fustes amb llur color propia natural, que fins i tot, si es fusta blanca, es pot rentar?

Per sort els fills de Catalunya tenim, de fa uns quants anys, la Mancomunitat, que fa el que pot. Per la seva banda, el Rector de la nostra Universitat, el Dr. Carulla, ajudat pel patriotisme de persones de bon cor, ha treballat i assolit en gran part millorar les escoles públiques de molts indrets de la nostra terra. Cal fer-li justícia i ens plau fer-la-hi des d'aquestes planes de la nostra Revista.

A tots aquests mals que pateix l'ensenyament primari als pobles, tenim d'afegir la condició del mestre. Moltes escoles tenen un mestre, que ja siga per la seva manca de talent, criteri, sentit comú o d'altres dots que deu posseir tot aquell que vulga dedicar-se al magisteri, fa que la canalla pateixi les errades dels grans. Si el mestre s'embolica amb els del partit de «dalt», els del de «baix» ja no li envien la mainada. Cal haver viscut la vida de una vileta per comprendre la raó del que diem.

Pot donar gracies a Déu el poble que té la sort de gaudir d'una escola com la que va regalar a Caldes de Malavella el nostre estimat primer ex-president el Dr. En Narcís Plá Deniel, i si aquella escola senzilla i bonica es seguida per un mestre com el que hi ha a Calaf i a molts altres llocs, que sent la professió, que estima els seus deixebles i que fins en hores de lleure, al só del seu violí, els ensenya cançons i dances, llavors tot va bé. No hi ha més dificultats que les que hi posen els pares, i el nivell cultural d'aquell poble millora sensiblement. La canalla no renega ni va als horts a robar la fruita, ni fa pedrades amb els del poble veí.

En molts pobles continuen vivint families que son posseïdores de bons jornals de terra. Propietaris que han sapigut conservar el patrimoni llur i que no han sentit o no han volgut sentir l'atracció de la gran ciutat i que pel seu interès els cal viure al camp. Per aquestes families el pro-

blema de la instrucció dels fills, així que aquests ja han cursat els estudis primaris, torna a presentar un nou caire. El primer ensenyament ja l'han guanyat per als seus fills a copia d'esforços, de voluntat de tots, però quan els nois son grans, l'escola resta petita per ells. El senyor mestre ha fet tot quan ha pogut. A hores extraordinàries els ha preparat per a l'ingrés al batxillerat i fins amb l'ajuda del senyor vicari ha fet que aprovessin els dos cursos següents, pero ja no poden tirar més endavant. S'han encallat els estudis. Què fer? Llavors és quan pensen en la capital i l'idea de Barcelona els comença a seduir. Però val molts quartos això. Un internat és molt car, per lo que ells poden arribar, i deixar-los sols a una despesa quan son tan joves..! — Hi ha tants perills! A la mare cada cop que s'en parla, se li entelen els ulls i aquelles llàgrimes son un nou entrebanc, un nou frè a la determinació del pare, i tornen a trovar al senyor mestre que amb l'ajut del senyor vicari i fins i tot del secretari del poble, que també hi dóna un cop de mà, van tirant endavant els estudis, i quan manquen un parell de mesos per als exàmens, aquells escolars son tramesos a ciutat o al cap de partit a un col·legi per tal que els donguin el barnizatge suficient per aprovar les assignatures.

Molts en coneixem, que d'aquesta manera, a tall d'estudiants tasta olletas, han fet el batxillerat i bona part de la carrera, i avui en dia aquells estudiants son homes de profit i ocupen els primers llocs entre les persones de vàlua de la ciutat. Son d'aquells homes de que la gent ne fa cas. Quan es presenten casos de xicots de talent, es compren que els pares i mestres facin sacrificis, però quants casos hi ha d'aquells que el pares s'empenyan en que els llurs fills facin el senyor de ciutat, en lloc de continuar sent pagesos o senyors de pagès, car els llurs fills no han nascut per altra cosa que per conreuar la terra i viure directament del seu fruit! Si volen que siguin advocats o metges, seran tot lo més una mitjania, seran de la pila que en donen més a ciutat, o si's queden al poble, seran uns ganduls més; en canvi, si estudien la pagesia podran tirar

la casa amunt i ser profitosos al país. I ço que diem de la gent del camp, ho podem aplicar als fills d'industrials, majordoms i contramestres de les comarques on l'indústria és el mitjà principal de la vida.

La Mancomunitat de Catalunya, vetllant per tots els seus representats, ha instal·lat aquell admirable edifici de l'Universitat Industrial, on s'hi dona tota mena d'ensenyaments tècnics; però amb tot i això no creiem que n'hi hagi prou. Tot lo que allí s'hi ensenya està força bé; hi manca, però, un sistema d'ensenyament més elemental estès arreu de Catalunya. No tots els fills d'industrials, més o menys modestos, tenen d'arribar a ésser directors de indústries, ni tots els pagesets tenen d'esdevenir enginyers agrícoles, i es por ço com diem suara, que notem la manca d'escoles intermitjes. El doctor Benavent, de l'Escola Superior d'Agricultura de la Mancomunitat, se'n dolia i proposava la creació d'aquestes escoles, en un interessant article aparegut a *Agricultura*⁽¹⁾. Deurien establir-se als centres de comarca escoles professionals d'agricultura, amb una secció d'interns, camp d'experimentació i laboratori, on a la vegada que s'hi ensenyés el reconeixement de productes, fos un centre d'investigació i anàlisi de la comarca, on s'hi fessin pràctiques de taller, corresponents als montatge, desmuntatge i reparació d'aparells i màquines, combinant aquest ensenyament amb un pla d'ensenyaments teòrics elementals. Ultra això s'hi haurien de donar nocions de comptabilitat, de gramàtica catalana i d'història de Catalunya, particularitzant els principals fets que varen esdevenir a la comarca. Els ingressos obtinguts amb la venda de fruits del camp experimental, juntament amb els obtinguts del laboratori, podrien contribuir en part a rebaixar el cost de la pensió dels alumnes interns.

Amb la creació d'aquests centres d'ensenyament, serien molts els joves que sense gaires dispendis i sense que els pares es tinguessin de sacrificar gaire, podrien aprendre la

(1) *Agricultura*. Revista Agrícola Catalana, 20 de Juny de 1921.

tècnica del conreu de la terra i de les indústries derivades. Els pagesets, els fills del gran i del xic propietari anirien a l'escola amb gust, per que sentirien d'aprop l'afecte a lo seu, a lo que té de fer-los homes de profit i no aborriren les hisendes, ni esdevindrien homes de vici, carn de canó de les taules de joc, com vé passant avui dia en moltes comarques agrícoles. Mireu aquella Alta Sagarra, i l'Urgell, la comarca de Lleida i aquelles riberes del Segrià i del Segre, quantes y quantes masies fortes s'han fet estelles i bocins per culpa dels hereus a que els seus pares no sapiguessen fer agradosa la vida del camp. Els varen deixar creixer ganduls. Varen aburrir l'hisenda dels llurs avis i se la varen anar a jugar tontament i barroera a les taules de joc dels caps de comarca!

Ens plau molt constatar ací, en aquestes pàgines, la labor ja començada amb aquest fi, encare que modestament, pels fills de Calasans al col·legi d'Olot i fins creiem al de Balaguer. L'Ordre Escolàpia, que seguint sempre les petjades del seu Sant Fundador no ha tingut mai l'ensenyament com un mitjà de lucre, ni com un negoci, establí arreu de Catalunya aquesta admirable xarxa de col·legis, obrint escoles on altres institucions varen témer un fracàs econòmic i sostenint-ne d'altres amb veritable sacrifici, i ara, com a bons fills de aquell Sant català de Ribagorça, senten aquell esperit de veneració de la Pàtria que ens ompla al cor a tots i emprenen noves orientacions que tan profitoses tenen de ser al país i que nosaltres, aprofitant aquesta avinentensa per a oferir-los-hi l'ajut de l'Acadèmia amb aquella fè i entusiasme que sempre ha guiat els nostres actes.

M. COMAS I ESQUERRA

EN PLENA Cerdanya

F EIA temps que amb mon amic caríssim, el Dr. Santamaria, teniem projectada una excursió d'uns quants dies. Malhauradament, les circumstàncies vinguéren a parar-nos els peus quant més animats estàvem per donar la volta al món.

Després d'una petita escapada a St. Martí del Canigó, i a Font Romeu, tornàrem al nostre centre d'operacions, que era el Col·legi escolapi de Puigcerdà, per ço com volíem passar-hi la diada de St. Josep de Calasans.

El col·legi de Puigcerdà és propiament una miniatura, Miniatura escaient i agradívola, que de primer entuvi hom pendria per un *hotelet* d'estiu d'una família de rancis pergamins. Té una horta esplèndida, escalonada i mig partida en son terç inferior per la nova carretera.

Des de qualsevol part del col·legi es gaudeix d'una vista sorprenent. El magnífic panorama de la Cerdanya, tant per la part de Catalunya com per la de França, es descapdella i s'extén en una munió de quadres d'una hermosura insospitada. Hi ha dies que la vista panoràmica apar un somni de fades. L'estiu hi esdevé una bella primavera i l'aire hi

ès purificat, com passat per un cedaç tot embaumat d'aromes misterioses.

Així no és estrany que, donada la relativa comoditat del viatge, per ço com ja circula el tren Ripoll-Puigcerdà, hi hagi tant moviment, cada any més intens, de famílies que hi van a passar l'estiu o a fer-hi centre de llurs excursions. La bondat del clima estiuenc, la puresa dels aires i la bellesa panoràmica de la comarca ceretana, han fet que el col·legi de Puigcerdà hagi esdevingut, d'uns quants anys ençà, el lloc preferit per moltes famílies que hi envien els fills llurs per tal com sota la cura quasibé maternal del PP. Escolapis hi passin els tres mesos d'estiu, formant així una vera colònia escolar calasància.

Enguany la dita colònia comptava al voltant d'una trentena de nois que han convertit aquella Casa en un rusc d'abelles, on a totes hores se sentia una amable i falaguerera remor de vida i joventut alegre i confiada.

El P. Manel Forcada durant el seu rectorat, endevinà d'un ull certer la novella tendència i feu construir deu cambres per hostatjar-hi deu d'aquelles delicades floretes arrencades de les platges caliginoses del Mediterrà i de l'ambient corromput de les grans ciutats del pla de Barcelona.

Son successor, el P. Joan Batllori, va endegar la distribució interior de la Casa i feu modificar les dues façanes principals, donant a l'edifici un bonic caient de casa aristocràtica antiga.

I la colònia escolar ha anat augmentant cada any, fins que avui ja no li és possible al nou Rector, P. Ramon Canadell, admetre ni un sol noi més, baix pena de fer obres per valor d'uns quants milers de pessetes, cosa un bon xic difícil, donat el precari estat econòmic d'aquella Casa.

Hem pogut notar que els nois hi están tan bé al redós d'aquella petita i exemplar Comunitat; s'hi troven tant a

plaer en aquella Casa, que tots veuen amb certa recança, una volta passada la festa de St. Josep de Calasanç, com va acostant-se el dia en que hauran de retornar a la llar paterna. Es per ço, tal volta, que mai hi tornen tots, sino que son ja alguns els qui's determinen de quedar-se com a pensionistes, un any, dos anys i més.

Es per aquesta raó que el Col·legi de Puigcerdà és, ara com ara, l'únic que gaudeix el privilegi de celebrar la grandia del gloriós Patriarca en companyia d'una secció de nois interns. I aixís és com aquesta festa esdevé més bella, més simpàtica i més moguda que en cap altre Col·legi calasanci.

La festa de St. Josep de Calasanç fou verament esplèndida. La capella del Col·legi, pulcrament ornamentada, va veure's plena de gom a gom d'una concurrència selecta, desitjosa, no solament de retre als fills de Calasanç un homenatge d'agraïment i d'estimació, sino també d'escoltar la paraula reposada, fàcil i eloqüent del doctíssim i modestíssim Canonge de la Seu gironina, Dr. Esteve Canadell.

Es el Dr. Canadell un home d'un equilibri admirable. Son natural modest i sumament afable, guanya indefectiblement la simpatia de quants tenen l'honor de tractar-lo, i la seva clara intel·ligència, oberta francament a les alenades de la ciència i amatent a les més petites vibracions de l'art, s'avé admirablement amb la seva dicció, aristocràtica sempre, reposada i persuasiva a voltes, i a voltes vibrant i colpidora.

A l'hora que escrivim aquestes ratlles, passades algunes setmanes de la festa patriarcal, ens és materialment impossible de seguir l'orador en son esplèndid panegíric, més que més que, degut a una pila de circumstàncies, no vàrem pensar en pendre cap nota que avui ens pogués facilitar la nostra tasca.

A hores d'ara sols recordem el tema que va presentar-nos:

St. Josep de Calasanç és el més pedagog dels Sants i el més Sant dels pedagogs. Tema que obrí de cop davant del nostre esperit un panorama immens de bel·leses i grandiositats in-sospitades. Recordem, a més, que va tenir moments d'una emoció fondíssima i trets d'un relleu extraordinari. Recordem, damunt de tot, aquella erudició tan brillant i tan extensa, que esclatava a cada moment d'una faísó naturalíssima, que apar que s'escapava furtiva de cada concepte, malgrat el ple domini que va conservar de sí mateix el notabilíssim orador. Recordem, per fi, aquella dicció tan pulcra, de caïres eminentment personals i inconfondibles i aquella dolça i suau emotivitat que regalimava per tots costats aquell bellíssim discurs, monument oratori, ben digne del Sant admirable i portentós a qui el Dr. Canadell el dedicava.

A migdia hi havia al menjador del Col·legi, acompanyant els PP. Escolapis, lo més selecte de la societat podiceretana, presidida pel diputat del districte i pel prestigiós batlle de Puigcerdà.

Cap al tard, la colònia escolar calasància va oferir a la Comunitat i convidats una vetllada *sui generis*, que ens entretingué agradosament una bella estona.

Al vespre, una secció de focs artificials va cloure aquella esplèndida diada.

I amb ella cloem també nosaltres aquest modest treball, que no sabem ben bé si és un capítol de crònica o un article literari, però que tal com ens ha sortit, el confiem a la sempre amable hospitalitat de l'Acadèmia Calasància.

Rafel OLIVER, Sch. P.

SANT LLORENÇ DEL MUNT

LA muntanya de Sant Llorenç del Munt està situada al nord de la comarca del Vallès. A mà esquerra i mirant vers el mar, s'hi extenen els serrats del Puig de la Creu, El Farell, Sant Sadurní, Puig Graciós, Tagamanent i el vell Montseny, les últimes estribacions del qual toquen ja a la costa. Les muntanyes costeres es dirigeixen cap al Montcada i es continuen pel Tibidabo, els serrats de Sant Cugat del Vallès i per últim el Montserrat, essent aquestes últimes muntanyes les que abandonant la costa, tanquen aquella comarca.

Si ens arribem al Besós i mirem vers el nord per entre mig del Turó del Montcada i la serra de Mates, l'ample pas que allà queda ens deixarà veure la gran planúria vallesana i distingirem al fons de tot la gran muntanya; d'un blau pàlid a causa de la distància. La impressió que un reb l'hi fa tenir la sensació de grandesa; acostan-s'hi aquesta impressió s'aferma, fins que arribem als seus peus; aleshores ja no ho trovem senzillament gran, sino que ens causa respecte i admiració.

Portats per la natural curiositat, els nostres ulls es dirigeixen vers aquells silenciosos cims; silenci que és interromput alguns moments per un soroll suau i que arriba a les nostres oïdes, mig esmortuït; és el cantar de les arbres, és el ritmar dels boscos, és el bufar del vent que fa llençar a cada pí una harmonia. ¡Quina solitud més plaenta!

Un voldria tornar-se pedra per quedar en aquells llocs i juntarse a aquells turons que ja sembla que abans d'ésser-ho eren d'homes com nosaltres. Així extasiats hi passariem 5, 10, 15 minuts, pot-ser mitja hora, sinó fos que una causa qualsevol ens fa tornar a la realitat i amb ella s'és interromput el somni que s'anava desencadenant en la nostra pensa. A presència d'aquelles grans moles de pedra que sembla que s'aguantin per miracle; davant d'aquells gegants que com encantats permaneixen per un temps indefinit en aquelles altures, la nostra imaginació com corria!

Cada roca sembla un símbol: aquí una roca en actitud d'abraonar-se sobre un altra; allà unes altres juganeres amb les boires; més enllà, i amb actitud de reposar, un camell amb sa enorme gepa; i així anem calificant amb diferents noms aquelles tan estranyes pedres.

Com diu molt bé en Josep Botey (*), parlant del Sant Llorenç: «no és una muntanya de classe general, com més o menys són altres massiços que s'elevan sobre la terra, sinó que mereix el títol d'obra extraordinària i sublim de la Naturalesa.»

Es el nostre propòsit descriure la muntanya, i per a fer-ho anirem seguint les impresions que en nosaltres han produït les diferents excursions que en ella hem tingut ocasió de fer-hi.

Imaginem-nos que sortim de la vila de Castellar i que seguim la carretera que ens portaria al poble de Sant Llorenç; després de caminar uns vuit kilòmetres en una corva molt pronunciada i que es fa inconfundible, trobarem un camí que després de passar pel pi de les tres branques ens conduirà a la masia del Dalmau, situada en una pintoresca vall limitada per la part de dalt per la Roca Mur, dita també Coll Gabaix; i proseguint el camí després d'endinsar-se per un espès bosc, sortim al peu de grans rocaters en mig dels que s'hi extén una nombrosa vegetació boscana i mentre serpentejant va pujant cingles amunt s'arriba a l'enrunat convent de Sta. Agnès i mes amunt ens trovem ja a la Cova del

---

(*) «Bells indrets de Catalunya».

Drac que com caixal monstruós s'aixeca en una de les carenes de la muntanya. Té aquesta cova uns 25 m. aproximadament d'altura està formada per una gran mole pròximament cúbica constituïda per tres colossals roques sobreposades i deixant entre sí un passadís estret amb tres obertures. S'aixeca als 102 metres sobre el nivell del mar i d'ella s'en contenen, lo mateix que de les demés de la muntanya, nombroses tradicions fantàstiques i fins algunes es relacionen amb l'Història de la nostra Pàtria. Però de totes elles la que més renom ha donat a la muntanya és la llegenda del Drac del Sant Llorenç del Munt.

Dos són els camins que parteixen de la Cova del Drac: l'un ens conduirà per unes roques planes i llises fins que s'interna per un estret pas entre roques i després de pujar uns 60 metres, surt a una gran extensió de terra elevant-se ràpidament cap a la part central i terminant en un petit pla damunt del que hi ha edificada l'ermita del Sant Llorenç als 1125 metres d'alçada; i al contemplar l'immens espectacle que es presenta a la vista, no sap gens de greu, no, l'haver de fatigarse per a pujar a un tan enlairat cim.

En efecte: a l'esquerra es distingeixen un gran nombre de muntanyes que com ones gegantines s'aproximen al Montblanc català, al Montseny; al davant el bell fons l'extensa i sempre hermosa plana que es veu limitada a l'altra banda per les muntanyes de la costa, sobresortint per elles la mar blavosa; al lluny es veu la ciutat tan industrial com es la de Sabadell i mol més a prop la de Tarrasa, l'antiga Egara, que sembla com estendre's per els faldars de la muntanya; a la dreta s'hi veu el palau que la naturalesa ha aixecat a la nostre Patrona la Verge Montserratina; cap al nord s'extenen els Pirineus confonent-se els seus alts cims amb les boires; més aprop les comarques manresanes, el Moyanès i la Plana de Vich i per últim per entre mig de l'ampla carena superior de la muntanya sobressurt com gegant isolat l'imponent Turó del Montcau, un dels més alts del Sant Llorenç. A l'hivern i en anys de neu, la que s'hi manté glaçada a causa de l'alçada, quan cobreix amb el seu blanc mantell aquelles solituds, és un nou goig que delecta a l'ànima.

Al S. E. del mateix monastir, al marge d'un precipici hi ha la cova dita de les Animes, que més bé podrien dir-ne un cau perquè per tota ella s'ha d'anar arrastrant-se.

Al mateix indret i relativament prop de l'anterior hi ha la cova del Fondal en la que s'observen tres hermosos pilars estalactitis; i en aquesta mateixa direcció parteixen de l'ermita varis camins que després d'una distància d'un kilòmetre s'uneixen tots en un que passant per sobre de la Roca Foradada va a parar a Càn Poble, on hi ha dos avencs: l'un nomenat avenc de Càn Poble i l'altre dit avenc del Club, nom que l'hi posaren els socis del Club Muntanyenc quan en feren d'ell una completa exploració. No és més que una esquerda de les moltes que hi ha en el pinyolenc del Sant Llorenç.

De Càn Poble es pot anar planejant fins al Cavall Bernat que és una roca que té la forma d'un colòssal menhir tenint una alçària d'uns 30 metres.

Si des del Cavall Bernat anem seguint el revol que fa la muntanya cap al cantó de Sant Feliu del Recó apareixen als nostres ulls «unes roques que, soles, constitueixen una muntanya, col·locades sobre un més gran massís, aparenten un castell, car s'aixequen con murs verticals que fineixen formant força, amb una ample columna en un costat més alta encara com grossa torratja» (*). Es la Castellassa.

Des del Cavall Bernat també podem anar per un camí de molta pendent cap a Can Solà i d'aquí a Matadepera on trobarem la carretera que en tres kilòmetres ens portarà a Terrassa.

L'altre camí que surt de la Cova del Drac segueix la carena arribant a les balmes del Obits, al peu de les que hi ha una profunda timba. Aquestes balmes o coves, serveixen de refugi als pastors quan una tempesta els sorprèn per la muntanya.

Després ve una recolzada de la muntanya en mig de la que es troba la font de l'Auflàvia, seguint després per un bosc de bastanta llargada mentre es deixa a l'esquerra la masia de la Mata de Mura amb la seva capelleta dedicada a Sant Jaume; i seguidament es surt al Coll d'Eres (1.000

(*) Josep Botey. Obra citada.

metres.) on el camí es parteix en dos: l'un va al cim del Turó del Montcau (1067 metres.) Aquest lloc és sens dubte el més perillós de tota la muntanya, ja que tot ell està format per roques llises i relliscoses formant fortes pendents i la part superior la componen graves que rodolen amb molta facilitat.

L'altre va a l'important Cova Cimanya situada uns 240 metres més avall de l'abans dit Turó. La boca és ampla i alta; en el costat esquerra del vestibul s'obre una galeria d'uns trenta metres i la galeria contral segueix en línia recta uns 40 metres, on es bifurca. Una de les galeries segueix en la mateixa direcció que l'anterior uns 20 metres acabant en un forat de pam i mig d'amplada. Es creia que darrera d'aquell forat hi havia un avenc fondíssim fins que Mossèn Font s'entaforà per tan estret forat i pogué veure que la galeria continuava uns 16 metres, trovant per últim el pas tancat. L'altre galeria de l'esquerra té 67 metres fins al punt nomenat La Oca, on passat aquest la galeria segueix en línia recta 29 metres i a mà esquerra en té un altre de 37. Després es bifurca en dues de 22 (esquerra) i de 13 (dreta) i aquí acaba. Contant totes les galeries es pot recorre fins a 264 metres.

Sortint a fora i mirant al fons de l'espadat s'hi estén una vall pregonia en la que es trova la Ront del Llor i més avall el castell Marquet. Està situat el Marquet entre la muntanya i un corriol que baixa de la font del Llor i quals aigües claríssimes besen els murs del castell i reguen les fertillíssimes hortes del mateix. Aquesta vall és recorreguda d'un cap a l'altre per una carretera que surt del Marquet i passa prop de Can Brossa i La Muntada situades respectivament als faldars del Castell de Pera i del Turó de Biarols; totes dues estribacions son del mateix Sant Llorenç. Les masies de Comadrà, Les oliveres i La Roca es troven ja molt més avall; aquesta última prop del nomenat pont de la Roca on s'uneix aquesta carretera amb la que abans hem deixat al començar l'ascensió a la muntanya.

J. B. CABA

(Acabarà)

UN TIPUS LLEGGENDARI ESPANYOL

EL CID

II

Es força interessant, al donar una ullada a l'evolució literària de l'heroi castellà, fixar-se en el desenrotllament dramàtic del floró amorós de la seva vida omplenada gairebé pel fum del combat i pel brandar de l'espasa.

Deixem estar el seu caràcter cavalleresc, insolent ara, noble i fidel després. Estudiem només l'evolució d'aquest breu període; l'història d'aquella estoneta de la seva vida durant la qual va tenir que deixar de matar alarbs, per escoltar els batecs del cor.

A la *Crònica Rimada* és on hi ha la primera interessant manifestació de ço que podríem anomenar *història amorós*. Ella és incipient, aspra, crua; no és més que una grollera iniciació que enduta pels segles, camins del món, ha sofert llarga crisi sentimental.

Na Ximena agenollant-se davant del rei vacil·lant de fer complir la justícia en un home de l'empenta del jove Roderic Díaz de Vivar, li proposa l'avinença de que la faci la muller d'aquest, com a compensació de la mort del seu pare, no sense que fos plaent al gran sobirà. Quina

solució mes planera li duia aquella espavilada noia! Tot d'una els casaria ell, que gustosament els seria padrí i àdhuc els faria de pare.

Al comunicar-ho plè de joia a l'esquerp Roderic, dirà tot desil·lusionat que al superb cabdill no li plauen gens ni mica tals noces. Obeirà, però, remugant en insolent faisó.

Señor, vos me desposásteis más a mi pesar que de grado

Aquest fet d'una dona que vol per marit a l'occidor de son pare no era nou en les llegendes medievals. En el *Cantar de Fernán González*, diu En Menéndez Pelayo, que la princesa de Navarra s'enamorà del comte de Castella, que havia llevat la vida del rei.

N'obstant ací, Na Ximena, no sembla que estigui enamorada d'En Roderic; només el demana per espos per tal de posar terme a la seva orfanesa, «home per home» com diu la jovencella. Cap caràcter passional no té això.

Veritablement és lluit el desenrotllament d'aquesta situació que arriba a tenir un admirable contingut poètic en el futur.

El Roderic, l'alt cavaller, el favorit de la glòria, el símbol de la raça de Castella, que ara es casa amb Na Ximena, obeïnt al seu rei i senyor, es converteix en el segle XVII en un noi dur de cos i fluix de cor, fidel al rei i al seu honor, romànticament enamorat de la filla del comte superb que posà una taca fosca en el seu nom, net i perfecte.

El procés evolutiu de la imaginació popular que sempre camina vers un ideal més noble, més el·levat pot veure's ací d'una manera clara.

Primerament han aparegut els herois en la forma en que els pintaven els juglars i després, deixant apart lo fonamental, que és la fesomia, diguem-ho així, han anat retocant els detalls més grollers, perfeccionant moralment al tipus, la qual cosa el dú a la perfecció, a la idealització.

Una cosa semblant ha succeït a l'ídol castellà com veurem.

Al Cid baronesc de la C. R, que pren a la Ximena per muller amb ennuig, que entre altres monstruositats acon-

sella al rei que atropelli a la filla del duc de Saboia al qual havia empresonat, segueix el del *Romancer*, més refinat, encar que servi quelcom de la salvatgeria del temps.

Heu's aci la contesta que fa al sobirà la filla del comte:

*Pláceme, rey mi señor,
D. Rodrigo respondía,
en esto y en todo aquello
que tu voluntad sería.*

Creiem que el *Romancer* es el primer graó de l'evolució que sofreix el tipus cidia. Abans que tot el Cid històric, guerrer tosc i salvatge que només té una ocupació, la guerra; el camp de batalla és el casal on román eternament i la victòria sa preocupació única.

El Cid primitiu és groller i la imaginació dels poetes el perfecciona. En aquest romanç és encar el que «es aimat, però no ama». Malgrat això ja veiem en ell qualche sentiment tendre, si bé en alguns versos serva el caràcter despòtic i feudal que podem veure en la *Crónica Rimada*. Els poetes es creien autoritzats per afegir noves gestes i noves virtuts i rodejar a l'heroi d'un aureolat de cavallerositat, noblesa i coratge extraordinaris.

Arrivem després a *Las Mocedades del Cid* d'en Guillem de Castro i hem de fer un esforç per a distingir en un mateix personatge, aquell Cid que, segons Renan, no estimà mai i el concebut pel Castro, el qual no tan sols sap guerejar, sino també amar tendrement, ingénuament.

Com és àrid que els guerrers només siguin que guerrers! Del cor del jovencell brolla aquesta sublimitat:

*Sang us donessin mes entranyes
per a plorar ¡ulls clars!*

Quina aberració aquesta frase dita per l'aspra castellà que no coneix altres subtiletes que les de la sang, ni altres amors que els del cavall i l'espasa. En els seus durs

llavis seria una befa, puig que sortiria feta llamisc, pel barreig amb la saliva i la pols dels camps de batalla.

Estima molt i odia molt. Es fort i valent i té consciència del seu honor rebutjat, però l'ultratjador és el pare de la seva aimada; i pensa i lluita, amb ell mateix i sofreix terriblement, llargament. Es una lluita dolorosíssima entre l'honor i l'amor. Amanyagant-se el cor sagnant, el seu braó de cern fa flamejar l'espasa damunt la testa de l'infamador. Allavors el fel se li coagula al coll i sent l'ànima esquinçada i pot ell sentir-ho que es fort i dur. Ha llevat la taca impura del seu nom, tornant-li llur arcaica lluentor, però ha perdut Na Ximena, la qual l'estima encare, l'estima més potser, però ha vist en la blancor dels camins una taca de sang que és la sang seva i ell, que era la carn de ses ungles, l'ha besada i l'ha veguda després a grans glopades per a saciar l'esperit. I ara ella ama, però el seny li mana que odii i els seus ulls destil·len l'amargor de l'ànima, alhora que sa boca demana justícia, sense aturar-se mai de fer grémola al rei; sos llavis imploren el càstic i sos ulls pietat.

Més tard el vent bufarà favorable i un esdeveniment que desfarà greuges, els hi farà esmaltar la vida.

Ja ha fet llarga via en aquesta obra el tipus envers sa evolució sentimental, la qual arriba a la màxima altura amb Corneille.

En l'obra del gran dramaturg francès és més humà i menys guerrer i ella més xardorosa, encara que no menys sensera.

Es la mateixa lluita de suara, però ambdues passions estan menys a tò; ara du el pòndol l'amor.

Na Ximena estima més En Roderic, que son pare, i ell, l'ama per damunt de tot.

Marsal PASCUCCI CARDONA

(Continuarà)

AVELI Montero-Ríos Villegas, autor de la Llei de Tribunals per Nois de 25 de novembre de 1918, acaba de morir a París.

Mercès als seus estudis sobre la delinqüència infantil, havia gosat d'un fort prestigi que facilità la seva activitat protectora dels menors de 15 anys, caiguts a mans de la Justícia dels homes. Amb la Llei de 1918, els va substreure dels Tribunals comuns, per remetre'ls a aquells altres més justos i més racionals, els quals esmenen al delinqüent, sense portar-lo a la presó, ni iniciar-lo pel camí dels dissortats que s'hi passen tota la vida.

Es de doldre la pèrdua d'homes com aquests, de tanta valua intel·lectual i de sentiments, que esmercen la seva existència en una feina humil, sense exhibicions en l'ordre social, que aprofita a tots i directament als més desvalguts. D. E. P.

AQUELLS murs centenaris que son un model de construcció primitiva, que Tarragona té la sort de posseir, van a ésser enrunats amb motiu d'una urgent urbanització de la part vella de l'esmentada ciutat. Un altre motiu per a que quan sentim el mot «urbanització» ens escamem.

En la centúria que correm fora hora ja de que no tinguessin que passar esdeveniments d'aquesta mena. Tota persona mitjanament il·lustrada, té el deure de sapiguer, que els monuments, aquelles obres nostres que ens llegaren els nostres avis, mereixen veneració i respecte i que per cap motiu poden ser profanats, enderrocant-los o restaurant-los barroerament.—M. C.

A les darreries del passat juliol va lliurar la seva ànima al Senyor aquell que fou eminent escultor En Rafael Atché.

Amb aquesta malahurada avinentesa, ens plau recordar d'aleshores del 1909, quan les flames enrunaren la nostra casa pairal de San Anton, ell, que havia sigut educat a les classes externes d'aquell col·legi, en agraïment de les ensenyances rebudes, i per tal d'exterioritzar la seva amor i protestar d'aquell fet vandàlic, es dirigí al volgut P. Ramón Piera, oferint-se a regalar una imatge, inèdita de talla, del gloriós Sant Josep de Calassans. Acceptada que fou ofrena tan valuosa, l'Atché es posà a treballar amb dalit i als pocs mesos presentava a la Comunitat exilada de San Anton el seu present, sense reclams ni exhibicions de cap mena.

L'Atché era un home nirviós i de cor a l'hora i les seves escultures en són un bell reflexe. Com a obres exemplars d'ell, recordem el Cristòfor Colon del monument de Barcelona. «La mort de Joan II» que es conserva al Museo Municipal, «La mort de Judes», «La Caritat», la imatge del Sagrat Cor que es venera al Tibidabo, la Mare de Déu del Carme del Santuari de Barcelona i moltes altres també ben notables. Encomanem a Déu l'ànima de tan bon deixeble de l'Escola Pia.

HAN retornat a ciutat, les Colonies Escolars que l'Ajuntament, l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, la del Sant Angel i altres entitats varen enviar al camp i a la platja per passar-hi aquests dies més feixucs de l'estiu, lluny de ciutat i en un ambient saludable.

Varem visitar una d'aquestes Colonies i hem fruit un dia de goig. Els nostres ulls han espurnejat al veure aquell be de Déu de mainada ruberta de satisfacció, torrats per el sol i l'aire i contents de la seva sort.

També hem visitat les platges de la Barceloneta a l'hora que l'Ajuntament dóna bany i esmorzar gratuït als nois i noies que en son necessitats. Suma satisfacció ha sigut la nostra al fruit de tan bell espectacle i al veure retornar als petits banyistes omplint els majestuosos autòmnbis, esquant els carrers i places, cantant cançons com si vinguessin d'una fontada; hem anyorat aquells anys passats de infantesa i no poguer tritllejar com ells, dins de una gàbia amb rodes a través de la ciutat caritativa.

Al parlar de Colonies Escolars tenim d'anotar també la dels interns de les Escoles Pies de Sarrià, que per iniciativa de l'avui Preposit Provincial, Pare Jaume Orriols, Sch. P., està instal·lada a una masia prop de Tossa de Mar. Els escolars de l'internat que durant tot l'any han respirat els aires purs de la serralada del Tibidabo, en arribant les vacances, els que resten al Col·legi són traslladats a aquell altre *internat* de la Costa Brava, on les parets són emblanquides i no hi ha mosaïcs, ni pintures, ni enguixats i també hi manquen aules, laboratoris i grans salons, però hi ha un oreig de marinada i un bon bany de mar; bones fontades a fer i una bona taula sota l'hombra d'espès fullage.—M. C.

EN Belem, capital del Estado de Pará, acaba de morir a los 181 años una mujer llamada Rita da Conceição Frazao. Documentos oficiales auténticos atestiguan de un modo indiscutible la edad de esta contemporánea de personajes y acontecimientos de mediados del siglo XVIII.—R.

UN diputado inglés, cuando se reanuden las sesiones de las Cámaras, tiene intención de presentar un proyecto de ley obligando a todos los candidatos, antes de las elecciones, a sufrir un examen sobre Geografía, Historia, cuestiones financieras, etc.

Semejante proyecto sería muy útil y oportuno en España.—S.

TENEMOS a la vista un ejemplar de la *Geografía General, Primer Grado*, compuesto por el Rdo. P. José Mª Sirés, Escolapio y editado este mes por la imprenta Elzeviriana de esta ciudad.

Cuanto se diga del acierto y oportunidad de la mencionada obra será poco ante la utilidad práctica que está llamada a reportar, como pocas en su género hasta el presente.

No podía menos, siendo producto de tan eminente, como ilustrado profesor escolapio.

Domina el P. Sirés la materia que trae entre manos y le son perfectamente conocidas las condiciones intelectuales de los tiernos niños a los que va dirigida por completo; de aquí que con destreza de experto pedagogo, valiéndose del mejor método y procedimiento que requiere esta rama del humano saber, armonice el fondo con la forma.

En líneas generales trata de la Cosmografía y con la extensión más adecuada estudia en dos tratados aparte la *Fisiografía* y la *Geografía Descriptiva*; un conjunto, pues, de treinta y cinco lecciones debidamente ilustradas con trece mapas, conforme las más recientes modificaciones, elegantemente adornados con vistas litográficas de bellezas naturales y de los más notables monumentos del arte arquitectónico de los diversos países de la tierra; marinas, cascadas, paisajes, etc., etc., que tanto avivan la imaginación infantil y tanto interés despiertan en la inteligencia.

Pero un algo tiene la obra del P. Sirés, que le coloca a la altura de las mejores; este algo característico es la *Lección*.

Sabido es que la parte de un libro elemental llamada *Lección*, cuando está vulgarmente escrito, es lo más aburrido y pesado para el alumno; del mismo modo que resulta pobre, sin interés e ineficaz la explicación de una materia de suyo hermosa y atractiva en boca de un maestro de medianos recursos.

Aquí, pues, en la *Lección* es donde hallamos el positivo valor del libro que nos ocupa.

En la *Lección*, con apropiada claridad y precisión de lenguaje se expone primero la *Teoría*: unas lecturas hábilmente intercaladas, relativas al principal asunto que motiva la *Lección*, sirven de preparación y fundamento para el libre, pero utilísimo desarrollo de las *Conversaciones* con que el celoso e inteligente profesor ilustrará oportunamente a sus alumnos, y por último, como llevándole de la mano, se conduce al niño al fin último de la *Lección*, que es el *Ejercicio Práctico*.

Y saliendo de la *Lección*, nos situamos en la cumbre, contemplando el plan concebido por su abnegado autor, observamos que el P. Sirés ha realizado en toda su obra con meritoria originalidad el ideal que en su «Estudio de la Tierra» el mismo expone, cuando dice: «partiendo de esta base de la *Geografía Local*, como de un centro, se irán ampliando los conocimientos geográficos».

cos, que se refieran a la provincia, a la nación en general y por último a cada una de las diversas partes del mundo».

Al recomendar, pues, esta obra, auguramos felices resultados para los afortunados Colegios que la pongan en manos de sus profesores y alumnos y a la vez la comprobación de que con ella fácilmente se aparta a los alumnos del funesto memorialismo, a que tanto propenden y por otra parte la satisfacción de ver entrar gustosos a los niños por los senderos de la inteligencia del Mundo que habitamos.

LA ACADEMIA CALASANCIA, en tanto aguarda la publicación de los siguientes Grados para ver completa la mencionada obra maestra de Enseñanza Primaria, felicita efusivamente al queridísimo e ilustrado P. Sirés, Sch. P.—P. M. P.

DIARIO Y PENSAMIENTOS DE CADA DÍA, por Elisabeth Leseur.
—Editorial Políglota.

Elisabeth Leseur, modelo de esposas cristianas, estaba unida con un hombre de gran talento, envidiable fortuna y de mucho relieve dentro de la política francesa, pero impío y completamente apartado de Dios. Mujer dotada de una energía poderosa y de unas creencias magníficamente cimentadas, sufría en silencio su desventura y escribía para consuelo de su alma dolorida este incomparable *Diario y Pensamientos de cada día*.

Después de muchos sufrimientos y enfermedades con que Dios quiso probar alma tan excelsa, vino la muerte con su separación cruenta y desgarradora y el afligido esposo, revolviendo cajones, encontró un precioso manuscrito.

Del efecto producido en su alma, es prueba fehaciente, no solamente su inmediata conversión, rápida y ejemplar, sino su ingreso en un convento de Bélgica, donde bajo la dirección de los PP. Dominicos ha hecho los estudios eclesiásticos y donde dentro de poco celebrará su primera Misa, ofrecida sin duda a la inocente víctima que tanto se sacrificó para obtener su conversión.

Prescindiendo de esta parte anecdótica, muy contemporánea, ya que Elisabeth murió en 1914, hay que convenir que *Diario y Pensamientos de cada día* es una obra excepcional y de un valor altísimo.

En esta sección se dará cuenta de las obras recibidas en nuestra Redacción. De las que se envíen dos ejemplares, se publicará en estas columnas una nota o estudio bibliográfico, más o menos extenso, según la importancia de las mismas.

UNA Compañía del Norte América ha pedido autorización a las autoridades yanquis del servicio de aguas para construir en las cataratas del Niágara una enorme fábrica hidroeléctrica, destinada a suministrar la fuerza motriz a Nueva York y regiones vecinas.

Este proyecto, que es el más importante de los presentados hasta ahora, calcula la producción de una fuerza total de un millón de caballos, pudiéndose asegurar que el precio de la instalación no bajará de 212 millones de dólares.

SE anuncia para un plazo no muy lejano el ensayo de dos líneas telegráficas en Francia que reproduzcan la letra manuscrita del expedidor. Los telegramas serán entregados al destinatario en forma de fotografía que reproduzca el original.

NUESTRA marina de guerra cuenta con una nueva institución digna de ser conocida: la estación para submarinos. Ocupa el antiguo edificio destinado a sala de gábilos, en el muelle N. de la dársena del Arsenal. Dispuesta para seis submarinos, a ella están afectos el «A 3», el «Peral», el «B 1», el «B 2», el «B 3» y el «B 4». En la misma estación radica la Escuela para oficiales clases y marinería que, separadamente, hacen un curso de cuatro meses de duración antes de pasar a prestar servicio a bordo de los submarinos.

En recientes visitas de divisiones inglesas, los oficiales mostraron su admiración por la estación, y S. M. el Rey, en marzo último hizo presente su calurosa felicitación al capitán de fragata señor García de los Reyes, jefe de la estación y verdadera alma de ella, desde que empezó la transformación del vetusto edificio construido en 1755, en la moderna factoría que hoy honra a la Marina y a España.

EL interés por el estudio de la alta atmósfera se ha acrecentado en estos últimos años a medida que el desarrollo de la aviación hizo notoria la importancia del conocimiento del medio en que ha de desarrollar su marcha.

En España, desde 1912, se lanzaban ya globos pilotos para estos estudios en Tenerife (Canarias); en 1913, se inició el lanzamiento también en Madrid, y en 1914, en los observatorios de Barcelona, San Francisco y La Coruña.

En la actualidad, se han inaugurado dos nuevas estaciones aerológicas dedicadas a estos estudios, la del Observatorio del Ebro, tan famoso ya por sus estudios físico-cósmicos, y la del Observatorio de Armilla (Granada).

ARTE SACRO - HISPANO

PALACIO DE IMÁGENES

BOCHACA

Proveedor del Vaticano y de varios señores Obispos

Librería, 7 - Teléfono A 5388 - Barcelona (España)

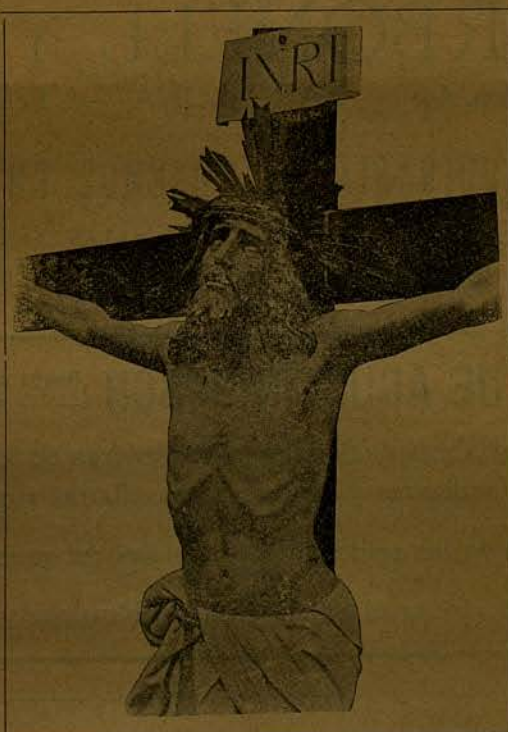
Telegramas: "Artispano"

ESCULTURA Y DECORACIÓN - GRANDES TALLERES - SALÓN DE ESTUDIO

Varias secciones bajo la dirección de reputados artistas de primera categoría.

Especialidad en modelos originales a gusto del cliente, esculpidos en toda clase de maderas, mármoles, piedra, etc.

Elaboración de las imágenes Nervión-Madera, composición sólida, bendecibles e indulgenciables.

Imágenes, Crucifijos, Vía-crucis, Niños-cuna, Relieves, Altares, Oratorios, Cepillos, Andas, Púlpitos, Monumentos, Pedestales, Columnas, Repisas, etc.

Reproducciones

Modelos para medallas, etc.

Pidan catálogos ilustrados, proyectos y presupuestos.

Expediciones a todas partes.

Facsímile del Santo Cristo de Limpías

construido en nuestros Talleres,

tan exacta y artísticamente ejecutado que apenas se distingue del original, habiendo llamado la atención su sin igual parecido, siendo muchos los encargos y elogios que hemos merecido de casi todas las capitales de provincia de España y de América.

Todos los Giros y Correspondencia deben dirigirse a nombre de

Francisco de P. Bochaca

ÚNICA CASA EN ESPAÑA
ESPECIALIZADA EN EL RAMO DE

Maquinaria para lavar, secar y planchar la ropa

Instalaciones a vapor, de gran rendimiento
Máquinas perfeccionadas con calefacción por fuego directo (carbón o leña), por gas o electricidad
Pequeñas máquinas para casas particulares o colectividades reducidas
Cubos para la colada sistema "PALAU"

CARBONELL Y C.^A

Ronda de S. Pedro, 44 - BARCELONA - Teléfono 1016 S. P.

TODA LA MAQUINARIA LA TENEMOS EN EXISTENCIA

— PROYECTOS Y PRESUPUESTOS GRATIS —

Gran lista de referencias con certificados de las mismas

LIBRERIA DE AGUSTIN BOSCH

Ronda de la Universidad, 5
BARCELONA

Gran surtido en obras nacionales y extranjeras de texto y consulta
para Facultades y centros de enseñanza superior

Corresponsales de las principales editoriales del mundo

Suscripciones a toda clase de Revistas y publicaciones

RICARDO AROLA

PAPELERÍA • LIBRERÍA • OBJETOS DE ESCRITORIO • IMPRESOS
ENCUADERNACIONES • LIBROS RAYADOS • MATERIAL DE ENSEÑANZA
DIBUJO Y PINTURA, etc.

Calle Petritxol, 4 - Teléfono 3114 A
BARCELONA

Suscripcion a la biblioteca PATRIA

Esta notabilísima y popular Biblioteca, que ha publicado y publica novelas laureadas de autores tan eminentes como Menéndez Pelayo, Pereda, Linares Rivas, Rodríguez Marín, Ortega Munilla, Villaspesa, Carrere, Fernández Flórez, Curro Vargas, Díaz Caneja, etc., etc., ha establecido suscripciones anuales, cuyo importe es de **diez y seis pesetas**.

Estas dan derecho a recibir *mensualmente*, en paquete certificado, una obra de los autores citados, o de otros de conocido prestigio o mérito relevante.

BOLETÍN DE SUSCRIPCIÓN

Remítase firmado a las oficinas de la Biblioteca PATRIA, Fuencarral, 138 - MADRID

D. ....
de profesión ..... domiciliado en ..... provincia de .....
calle ..... número .....
se suscribe a la Biblioteca PATRIA, con con esta fecha.

Firma,

Fecha a ..... de ..... de 192 .....

NOTA.—Si el pago no se hace directamente, la Administración se considera autorizada para girar en contra del suscriptor, siendo de cuenta de éste los gastos de giro.

DESCUBRIMIENTO BIO-QUIMICO

¿Reconoce usted que es humanitario deber, interesarse por la curación de todo enfermo TUBERCULOSO?

¿Entre sus familiares, amigos o conocidos, hay algún caso *real* o *sospechable* tan sólo, de la terrible dolencia?

¿Ha consultado a su Facultativo acerca del tratamiento más indicado?

¿Tiene usted ya noticia del método *ultra moderno* utilizado con los más sorprendentes éxitos por los TISIÓLOGOS más eminentes de todos los países?

¿Conoce, en una palabra, los efectos positivos, rápidos y decisivos de la

"Serofimina Puig Jofré"

en la inmunización del organismo «infectado»?

NO IGNORE PUES EN LO SUCESIVO, que esta medicación Inyectable genuinamente *antibacilar*, puede y debe ser aplicada *en todos los periodos* y en las diversas formas de TUBERCULOSIS (pulmonares, óseas, ganglionares, etc.), así como en otras infecciones de variada índole.

NO OLVIDE que es el producto que en menos tiempo ha obtenido la ACEPTACION MEDICA MAS UNIVERSAL.

Y RECUERDE CONSTANTEMENTE, que la eficacia de la SEROFIMINA ha sido atestiguada por numerosísimos Dictámenes y Sanciones Clínicas que concuerdan todos, afirmando que:

«Es el agente terapéutico *anti-fímico* de más importancia conocido hoy día». —
«No hay preparado que le aventaje ni que llegue con mucho a igualarle en sus excepcionales virtudes». — «Posee la más intensa acción dinámica, multiplicando inusitadamente las defensas naturales; se halla dotado de la mayor energía antitóxica y del más extraordinario poder antihemolítico».

SE HALLA DE VENTA EN TODAS LAS BUENAS FARMACIAS DEL MUNDO

Correspondencia e Información científica, al Laboratorio del autor:

DR. E. PUIG JOFRÉ - Químico-Farmacéutico. (Premiado por el Congreso Internacional de la Tuberculosis de 1910). - Balmes, 63 - Teléf. 309 G. - BARCELONA

PRECIO FIJO

Frente al Mercado de S. Antonio

: : Estos Almacenes están : :
reconocidos por económicos
===== y bien surtidos =====

LANERIA : LENCERIA : SEDERIA

Trozos todos los jueves no festivos

La Academia Calasancia

Revista mensual de 32 o más páginas

CON CENSURA ECLESIASTICA

DIRECCIÓN Y ADMINISTRACIÓN

Real Colegio de Nuestra Señora de las
Escuelas Pías

Calle de la Diputación, núm. 277
Teléfono 520.-Barcelona

PRECIOS DE SUSCRIPCIÓN

España	Un año	8 pts.
	Medio año	5 »
	Un trimestre	2'50 »
Extranjero	12 ptas. año	
Número suelto	1'00 »	

GRAN CERERIA

Especialidad en velas o cirios y blandones para el Culto

CALIDADES PARA CELEBRAR Y PARA LAS DEMÁS
VELAS DE ALTAR

CLASES de varios precios para iluminaciones — Velas o cirios y blandones esteáricos **Resultado completamente nuevo y tan perfecto** que arden con toda igualdad, sin humo, olor ni carbón, resultando una economía sin igual.

BLANQUEO de ceras y fábrica de bujías — Proveedores de la Real Casa — Privilegiada y seis recompensas de primera y segunda clase — Expediciones a todas las provincias, extranjero y Ultramar — Se remiten notas de precios y catálogos ilustrados gratis.

ANTONIO SALA PRINCESA, 40 - TELÉF. 428
BARCELONA